

Nr 92

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1955/56 till avlöningar till häradsskrivarna m. fl. jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln, punkten 174, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Häradsskrivarna m. fl.: Avlöningar för budgetåret 1955/56 beräkna ett förslagsanslag av 12 050 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 132, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 25 februari 1955, föreslagit riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för häradsskrivarna m. fl., som föreslagits av departementschefen, *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för häradsskrivarna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56, *dels ock* till Häradsskrivarna m. fl.: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 12 350 000 kronor.

En av departementschefen tillkallad utredningsman har företagit en översyn av biträdesbehovet vid häradsskrivarkontoren. Förslaget har varit föremål för remissbehandling. En redogörelse för utredningsmannens förslag samt i anledning av utredningen avgivna yttranden finnes intagen i statsrådsprotokollet (s. 3—10), till vilket utskottet får hänvisa.

Departementschefen anför, att den år 1953 beslutade omorganisationen av häradsskrivarnas biträdeshjälp innebar, att de i fögderierna fast placerade landskanslisttjänsterna — sammanlagt 70 — avskaffades. I stället inrättades i samtliga län utom Gotlands en ambulerande landskanslisttjänst, vars innehavare efter länsstyrelsens bestämmande vid behov skulle vikariera för lediga häradsskrivare och biträda inom fögderier vid särskild arbetsbelastning. Antalet landskanslisterna skulle sålunda utgöra 23. Avvecklingen av landskanslisterna skulle ske successivt. Ledigblivna sådana tjänster finge ej återbesättas. I fögderi med dylik landskanslist borde närmast högre biträdestjänst hållas vakant så länge landskanslisten kvarstode i sin tjänst på häradsskrivarkontoret. Denna minskning hade föreslagits av en inom finansdepartementet tillkallad utredningsman. Förslaget grundade sig på företagna organisationsundersökningar. Vid anmälan av denna

fråga i propositionen nr 160 till 1953 års riksdag uttalade departementschefen, att han vore beredd att upptaga spørsmålet till ny prövning, därest detta skulle visa sig nödvändigt. Samtidigt som denna minskning av landskanslisttjänsterna beslöts inrättades emellertid 156 kontoristtjänster i Ce 13 och ökades antalet kanslibiträden i Ce 11 med 60. Antalet kontorsbiträden i Cf 4—Ca 8 minskades med 115. Häradsskrivarorganisationen förstärktes alltså med sammanlagt 54 tjänster.

Efter genomförandet av denna omorganisation har arbetsuppgifterna på åtskilliga betydelsefulla områden inom häradsskrivarnas ämbetsförvaltning ändrats eller kommer att ändras under loppet av nästa budgetår. Av den av utredningsmannen lämnade redogörelsen framgår sålunda, att systemet för kontrollen av arbetsgivarnas verkställande och inbetalning av skatteavdrag ändrats så att en effektivare kontroll härav blivit möjlig för häradsskrivarna. De ökade arbetsuppgifterna på detta för hela uppboordsväsendet betydelsefulla område har ansetts kräva en utökning av häradsskrivarnas kvalificerade biträdeshjälp. Genom att på häradsskrivarna lagts vissa uppgifter för återbetalning av överskjutande preliminär skatt har arbetsuppgifter tillförts dem, som ansetts kräva förstärkning av såväl kvalificerad biträdeshjälp som biträden för rutingöromål. Omläggningen av fastighetsbeskattningen har å ena sidan medfört, att vissa göromål slopats, bl. a. utfärdandet av särskild debetsedel å fastighetsskatt. Å andra sidan torde det i den taxerade inkomsten inarbetade garantibeloppet för fastighet medföra, att uträkningen av inkomstskatten kompliceras. Visst merarbete kommer att bli följden genom införandet den 1 januari 1955 av den nya sjukförsäkringen. Debiteringslängderna måste utökas, då avgifterna skall påföras debetsedlarna, och viss kontroll av avgifternas storlek m. m. måste verkställas. Arbetsuppgifterna härutinnan torde till större delen vara av rutin-karaktär. Kravet på noggrannhet vid uppgörandet i samband med mantals-skrivningen av arbetsgivarförteckningarna har skärpts. Med ledning av dessa förteckningar skall nämligen fastställas — förutom avgifter enligt lagen om yrkesskadeförsäkring (f. n. enligt lagen om olycksfall i arbete) — arbetsgivares bidrag jämlikt lagen om allmän sjukförsäkring och lagen om moderskapshjälp samt vissa arbetsgivares skyldighet att erlägga byggnadsforskningsavgift. Utredningsmannen har ansett det icke uteslutet, att kvalificerad arbetskraft behöver tillföras häradsskrivarna, för att mantals-skrivningsförrättningar skall kunna genomföras inom föreskriven tid. I utredningsmannens promemorior har vidare framhållits, att författningarna på häradsskrivarens arbetsområde sedan ett par år varit föremål för upprepade ändringar. Det arbete, som åtgår för häradsskrivarna för att sålunda följa utvecklingen inom detta område, har åberopats som skäl för bibehållande av landskanslistkåren.

Utredningsmannens förslag innebär, att de nu i fögderierna övergångsvis bibehållna landskanslisterna skulle placeras som ambulerande inom

länen och att sammanlagda antalet sådana tjänster skulle bestämmas till 63. De vakantsatta tjänsterna som kontorist i fögderier med övergångsvis bibehållen landskanslist skulle få tillsättas. Antalet dylika landskanslisttjänster uppgår till 30. Inom organisationen skulle alltså f. n. finnas — de 23 ambulera landskanslisterna inräknade — sammanlagt 53 landskanslist. I enlighet med utredningsmannens förslag skulle sålunda 10 nya tjänster som landskanslist tillföras häradskrivarorganisationen. Härjämte skulle 30 vakantsatta kontoristtjänster få tillsättas.

I remissvaren har utredningsmannens förslag i allmänhet tillstyrkts. Statskontoret, statens organisationsnämnd och vissa länsstyrelser har emellertid ansett, att någon ändring av organisationen ej bör komma till stånd nu med hänsyn till det av 1950 års skattelagssakkunniga år 1954 framlagda förslaget till effektivare taxering samt organisationsnämndens överväganden i fråga om vissa rationaliseringar inom häradskrivarkontoren.

För egen del anser departementschefen det synnerligen angeläget, att häradskrivarna beredes sådan hjälp, att de genomförda och förestående reformerna, som berör deras verksamhetsområde, kan ske på ett smidigt sätt. Detta har betydelse ej endast för statsverket utan även för den allmänhet, de är satta att betjäna. Departementschefen tillstyrker ur dessa synpunkter utredningsmannens förslag i vad angår landskanslisterna och kontoristerna. Emellertid understrykes, att den förordade förstärkningen med landskanslist måste anses vara provisorisk i avvaktan på att ställning tages till skattelagssakkunnigas förslag och organisationsnämndens överväganden. När så skett bör spørsmålet tagas upp till förnyad prövning. För det fall, att den 1 juli 1955 inom ett län skulle förekomma sammanlagt större antal landskanslist inom häradskrivarorganisationen än det av utredningsmannen för länet föreslagna, torde det nuvarande systemet med övergångsvis bibehållna landskanslist få tillämpas. I fögderi med sådan landskanslist bör alltså kontoristtjänsten hållas vakant. I likhet med utredningsmannen anser departementschefen, att de nya landskanslisterna bör anställas i den för dem gällande befordringsgången, Cf 13—Ce 19.

I fråga om förstärkningen av biträdena för skriv- och kontorsgöromål har utredningsmannen icke ansett sig kunna ange behovet. Förslaget i denna del innebär, att ytterligare medel till tillfällig personal skulle ställas till förfogande. Emot detta förslag har departementschefen ej något att erinra.

Vidare tillstyrkes, att ytterligare 34 icke-ordinarie biträden enligt grunderna för den reglerade befordringsgången erhåller ordinarie tjänst i Ca 8 fr. o. m. nästa budgetår. Antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster skulle därefter uppgå till 423.

I fråga om beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår föreslås, att posten till avlöningar till ordinarie tjänstemän upptages till 4 570 000 kronor. Under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal

upptages ett belopp av 200 000 kronor för förstärkning av den tillfälliga personalen för skriv- och kontorsgöromål. Posten i dess helhet bestämmes för nästa budgetår till 6 450 000 kronor. Medelsbehovet för rörligt tillägg uppskattas till 1 330 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda till 12 350 000 kronor innebärande en ökning av anslaget med 800 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Franzon m. fl.* (I: 422) och den andra inom andra kammaren av herr *Hallén m. fl.* (II: 532), har hemställts, att samtliga häradskrivartjänster uppflyttas i lönegrad, samt att riksdagen måtte höja de i propositionen nr 132 beräknade anslagen till avlöningar till ordinarie tjänstemän samt till rörligt tillägg i motsvarande grad.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionen II: 532.

Utskottet. Såsom departementschefen framhållit är det av betydelse ej endast för statsverket utan även för allmänheten att de beslutade och förestående reformerna, som berör häradskrivarnas verksamhetsområde, kan genomföras på ett smidigt sätt. Utskottet anser sig på denna grund kunna tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag såväl i vad angår landskanslisterna och kontoristerna som beträffande medelsanvisning för tillfällig personal. Härvid vill utskottet understryka departementschefens uttalande att förstärkningen med landskanslister måste anses vara provisorisk samt att denna fråga bör tagas upp till förnyad prövning, när ställning tagits till skattelagssakkunnigas förslag och organisationsnämndens överväganden om införande av hålkortssystem.

Vad härefter angår motionerna I: 422 och II: 532 är utskottet liksom motionärerna inte främmande för tanken, att häradskrivarnas nya arbetsuppgifter kan göra en omprövning av deras löneställning påkallad. Enligt vad utskottet under hand inhämtat har också vissa förberedande överläggningar ägt rum rörande häradskrivarnas lönegradsfråga. Då frågan om häradskrivarnas löneställning emellertid inte torde kunna friställas från den större frågan om uppördsväsendets organisation, är utskottet inte berett tillstyrka yrkandet i motionerna.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 422 och II: 532

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för häradskrivarna m. fl., som angivits i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 25 februari 1955;

b) godkänna följande avlöningsstat för häradskrivarna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Statsutskottets utlåtande nr 92 år 1955

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 570 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	6 450 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 330 000
	<hr/>
	Summa kronor 12 350 000;

c) till *Häradsskrivarna m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 12 350 000 kronor.

Stockholm den 22 april 1955

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 95